Laplace integration med nedstigende differenser

Torben Brandt*
8. oktober 2016†

Keywords: Laplace integration nedstigende differenser Newtons interpolationsformel numerisk integration integral approksimation summation nedadstigende differencer

† 28. maj 2008 med rettelser til formatering i 2009 og tabel 2 i 2016

* mailto:torben@actuar.dk

Dette dokument beskriver en metode kaldet Laplace's integrationsformel med nedstigende differenser. Det er en numerisk metode til at beregne integraler ved kun at evaluere integranden i få ækvidistante punkter.

Metoden har fundet stor udbredelse blandt aktuarer, da teknisk grundlag ofte benytter denne metode til at approksimere integraler.

Vi beskriver her baggrunden og udledningen af formlen.

1 Notation

Vi antager at vi har en funktion $f : \mathbb{R} \to \mathbb{R}$, der dog kun kan udregnes i *evalueringspunkterne* $x_0 < x_1 < ... < x_N$. Det er ikke i alle formler at alle punkterne benyttes, men det forudsættes at N er stor nok til at alle benyttede punkter findes.

Det skal bemærkes at følgende alene betyder en substitution ind i funktionsudtrykket og ikke involverer stamfunktioner

$$\big[f(x)\big]_a^b = f(x)\big|_a^b = f(b) - f(a).$$

$f^{(n)}(x)$ betyder som sædvanligt den n'te afledte af f taget i x.

Vi minder også om de kombinatoriske formler ($x \in \mathbb{R}$ og $n, k \in \mathbb{N}$):

$$\begin{aligned}
x^{(0)} &= 1 \\
x^{(1)} &= x \\
x^{(n)} &= x(x-1)(x-2)\cdots(x-n+1) \\
&= x^{(n-1)}(x-n+1) && (1) \\
\binom{n}{k} &= \frac{n!}{k!(n-k)!} \\
&= \binom{n}{n-k} && (2)
\end{aligned}$$

1.1 Nedstigende differenser

Nedstigende differenser kaldes på engelsk forward differences. De defineres

$$\begin{aligned}
\Delta f(x) &= f(x+1) - f(x) \\
&= \big[f(y)\big]_x^{x+1} \\
\Delta^0 f(x) &= f(x) \\
\Delta^n f(x) &= \Delta\left(\Delta^{n-1} f(x)\right).
\end{aligned} \tag{3}$$

Det følgende eksplicitte udtryk viser sig brugbart:

$$\Delta^n f(x) = \sum_{j=0}^{n} (-1)^j \binom{n}{j} f(x+n-j). \tag{4}$$

1.2 Dividerede differenser

Den korrekte danske betegnelse er ukendt, men en oversættelser fra det engelske divided differences giver *dividerede differenser*. Vi benytter notationen

$$\begin{aligned}
f[x] &= f(x) \\
f[x_0, x_1, ..., x_n] &= \frac{f[x_1, ..., x_n] - f[x_0, x_1, ..., x_{n-1}]}{x_n - x_0}.
\end{aligned}$$

Det følgende eksplicitte udtryk viser sig brugbart:

$$f[x_0, x_1, ..., x_n] = \sum_{i=0}^{n} \frac{f(x_i)}{\displaystyle\prod_{0 \le j \le n \,:\, j \ne i} (x_i - x_j)} \tag{5}$$

2 Laplace's integrationsformel

Laplace's integrationsformel findes i flere varianter. Dels med nedstigende og dels med opstigende differenser. Antallet af differenser kan også variere. Vi medtager her også kun varianten hvor afstanden mellem evalueringspunkterne er 1.

Definition 2.1. Laplace's integrationsformel *med $n-2$ nedstigende differenser er givet ved*

$$
\begin{aligned}
\int_a^b f(x)\,dx &\approx \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + L_1\big[f(x)\big]_a^b + \sum_{k=2}^{n-1} L_k\big[\Delta^{k-1} f(x)\big]_a^b \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + \big[f(x)\big]_a^b \sum_{k=1}^{n-1} L_k(-1)^{k-1} \\
&\quad + \sum_{k=2}^{n-1} \big[f(x+k-1)\big]_a^b \sum_{j=0}^{n-k-1} L_{k+j}(-1)^j \binom{k+j-1}{j},
\end{aligned}
$$

hvor L_k er defineret ved

$$
L_k = \frac{1}{k!}\int_0^1 x^{(k)}\,dx.
$$

Tabellerede værdier for L_k kan ses i tabel 1.

Hvis $f^{(n)}$ er kontinuert er fejlen i approksimationen er givet ved

$$
(b-a)L_n f^{(n)}(\xi)
$$

for et ξ i intervallet $[a, b+n-2]$.

3 Udledning

I dette afsnit udledes Laplace's integrationsformel i definition 2.1.

Man ikke umiddelbart kan opstille et integrale over f, da f kun kan evalueres i et endeligt antal punkter, og definitionen på Riemann-integralet kræver at integranden kan evalueres i punkterne på en vilkårlig opdeling. Derfor interpoleres punkterne mellem evalueringspunkterne, og dermed kan integranden beregnes i alle punkter. Approksimationen ligger derfor i interpolationen, mens selve integrationen foregår eksakt over den approksimerede integrand.

En nyttig egenskab heraf er at det approksimerede integrale er lineær, dvs summen af integralerne over $[a, b]$ og $[b, c]$ præcis giver integralet over $[a, c]$ (hvor $a < b < c$ er evalueringspunkter for integranden).

k	L_k	L_k
0	$\frac{1}{1}$	$\frac{60480}{60480}$
1	$\frac{1}{2}$	$\frac{30240}{60480}$
2	$-\frac{1}{12}$	$-\frac{5040}{60480}$
3	$\frac{1}{24}$	$\frac{2520}{60480}$
4	$-\frac{19}{720}$	$-\frac{1596}{60480}$
5	$\frac{3}{160}$	$\frac{1134}{60480}$
6	$-\frac{863}{60480}$	$-\frac{863}{60480}$
7	$\frac{275}{24192}$	–
8	$-\frac{33953}{3628800}$	–
9	$\frac{8183}{1036800}$	–
10	$-\frac{3250433}{479001600}$	–

Tabel 1: Laplace konstanter L_k

3.1 Interpolationsformel

Den grundlæggende formel kaldes på engelsk for Newton's divided difference interpolation formula[1]. Den bygger på at enhver kontinuert funktion kan approksimeres vilkårlig godt af polynomier (som det kendes fra Taylorudvikling af en differentiabel funktion). Som basis benyttes ikke polynomierne $1, x^2, x^3, ...$ men i stedet

$$\pi_k(x) = \begin{cases} 1 & k = 0 \\ \prod_{j=0}^{k}(x - x_j) & k > 1 \end{cases} \tag{6}$$

Approksimationen af f er så en linearkombination af sådanne polynomier. Konstanterne for k'te led i linearkombinationen er $f[x_0, x_1, ..., x_k]$.

Definition 3.1. Newton's divided difference interpolation formula *baseret på $n + 1$ punkter er givet ved*

$$f(x) = f(x_0) + \sum_{k=1}^{n} \pi_{k-1}(x) f[x_0, x_1, ..., x_k] + R_n,$$

hvor $\pi_k(x)$ er givet ved (6) og

$$R_n = \pi_n(x) f[x_0, x_1, ..., x_n, x] = \pi_n(x) \frac{f^{(n+1)}(\xi_x)}{(n+1)!}, \quad \xi_x \in [x_0, x_n].$$

Det bemærkes at selv om restleddet R_n er givet, så kan det ikke umiddelbart regnes ud. I første formel indgår $f(x)$ i $f[x_0, x_1, ..., x_n, x]$, og i den anden er ξ_x ikke kendt.

Intuitionen i formlen er at der konstrueres et n'te grads polynomium gennem punkterne $(x_0, f(x_0)), (x_1, f(x_1)), ..., (x_n, f(x_n))$. Dette polynomium er unikt.

Vi antager nu at $x_0 = \mu$ og at $\Delta x_k = x_{k+1} - x_k = 1$ for alle k. Da bygger interpolationen på evalueringspunkter $\{\mu, \mu+1, ..., \mu+n\}$. Formlen bliver nu:

$$f(x) = f(\mu) + \sum_{k=1}^{n} \pi_{k-1}(x) f[\mu, \mu + 1, ..., \mu + k] + R_n, \tag{7}$$

[1]Se mere på side 3-11 i G. M. Phillips: Interpolation and approximation by polynomials

hvor

$$\begin{aligned}\pi_k(x) &= \prod_{j=0}^{k}(x-\mu-j) = (x-\mu)^{(k+1)} \\ R_n &= \pi_n(x) f[\mu, \mu+1, ..., \mu+n, x].\end{aligned}$$

Inden vi går videre får vi brug for et par korte resultater.

Lemma 3.2. *For ethvert* $i \in \{0, 1, ..., k\}$ *gælder*

$$\prod_{0 \le j \le k\,:\,j \ne i} (i-j) = (-1)^{k-i} k! \binom{k}{k-i}^{-1}$$

Bevis. Vi regner på venstresiden:

$$\begin{aligned}\prod_{0\le j\le k\,:\,j\ne i}(i-j) &= \underbrace{\prod_{0\le j\le k\,:\,j<i}(i-j)}_{i!}\prod_{0\le j\le k\,:\,j>i}(i-j) \\ &= i!(-1)(-2)\cdots(i-k) \\ &= i!(-1)^{k-i}(k-i)! \\ &= (-1)^{k-i}k!\frac{i!(k-i)!}{k!} \\ &= (-1)^{k-i}k!\binom{k}{i}^{-1} \\ &= (-1)^{k-i}k!\binom{k}{k-i}^{-1}\end{aligned}$$

I sidste lighedstegn har vi benyttet (2). □

Lemma 3.3. *Vi har følgende specialtilfælde af den eksplicitte formel for dividerede differenser*

$$f[\mu, \mu+1, ..., \mu+k] = \sum_{j=0}^{k} (-1)^j \frac{1}{k!}\binom{k}{j} f(\mu+k-j).$$

Bevis. Vi benytter først (5) og dernæst lemma 3.2:

$$
\begin{aligned}
f[\mu, \mu+1, ..., \mu+k] &= \sum_{i=0}^{k} \frac{f(\mu+i)}{\prod\limits_{0\le j\le k\,:\,j\ne i} (\mu+i-\mu-j} \\
&= \sum_{i=0}^{k} \frac{f(\mu+i)}{\prod\limits_{0\le j\le k\,:\,j\ne i} (i-j)} \\
&= \sum_{i=0}^{k} \frac{f(\mu+i)}{(-1)^{k-i}k!\binom{k}{k-i}^{-1}} \\
&= \sum_{i=0}^{k} (-1)^{k-i}\frac{1}{k!}\binom{k}{k-i} f(\mu+i) \\
&= \sum_{j=0}^{k} (-1)^{j}\frac{1}{k!}\binom{k}{j} f(\mu+k-j).
\end{aligned}
$$

Ved sidste lighedstegn har vi ændret summationsrækkefølgen med $j = k - i$. □

Vi er nu klar til at regne videre på interpolationsformlen i (7). Vi benytter lemma 3.3 og (4):

$$
\begin{aligned}
f(x) &= f(\mu) + \sum_{k=1}^{n} (x-\mu)^{(k)} f[\mu, \mu+1, ..., \mu+k] + R_n \\
&= \sum_{k=0}^{n} (x-\mu)^{(k)} f[\mu, \mu+1, ..., \mu+k] + R_n \\
&= \sum_{k=0}^{n} (x-\mu)^{(k)} \sum_{j=0}^{k} (-1)^{j}\frac{1}{k!}\binom{k}{j} f(\mu+k-j) + R_n \\
&= \sum_{k=0}^{n} (x-\mu)^{(k)} \frac{\Delta^k f(\mu)}{k!} + R_n, \qquad (8)
\end{aligned}
$$

hvor vi stadig har restleddet

$$R_n = (x-\mu)^{(n+1)} f[\mu, \mu+1, ..., \mu+n, x].$$

3.2 Integrationsformel

Vi antager stadig at f kan evalueres i evalueringspunkterne $\mu, \mu+1, ..., \mu+N$ for N tilstrækkelig stort.

Vi benytter nu interpolationsformlen (8) på punktet $x+\mu$. Vi benytter dog kun n punkter i modsætning til de $n+1$ punkter i (8):

$$f(x+\mu) = \sum_{k=0}^{n-1} x^{(k)} \frac{\Delta^k f(\mu)}{k!} + x^{(n)} f[\mu, \mu+1, ..., \mu+n-1, x+\mu].$$

Vi integrerer over x fra 0 til 1 og får

$$\begin{aligned}
&\int_{\mu}^{\mu+1} f(x)\, dx \\
&= \int_0^1 \sum_{k=0}^{n-1} x^{(k)} \frac{\Delta^k f(\mu)}{k!}\, dx + \int_0^1 x^{(n)} f[\mu, \mu+1, ..., \mu+n-1, x+\mu]\, dx \\
&= \sum_{k=0}^{n-1} \frac{1}{k!} \int_0^1 x^{(k)}\, dx\, \Delta^k f(\mu) + \int_0^1 x^{(n)} f[\mu, \mu+1, ..., \mu+n-1, x+\mu]\, dx \\
&= \sum_{k=0}^{n-1} L_k \Delta^k f(\mu) + \int_0^1 x^{(n)} f[\mu, \mu+1, ..., \mu+n-1, x+\mu]\, dx,
\end{aligned}$$

hvor vi har

$$L_k = \frac{1}{k!} \int_0^1 x^{(k)}\, dx.$$

Intuitionen i denne formel er at vi approksimerer integralet over $[\mu, \mu+1]$ ved at integrere over et $(n-1)$'te grads polynomium baseret på punkterne $\mu, \mu+1, ..., \mu+n-1$. For forskellige integraler over $[\mu+i, \mu+i+1]$ har vi forskellige integrander baseret på punkterne $\mu+i, \mu+i+1, ..., \mu+i+n-1$.

Vi lægger nu disse integraler sammen og får en formel, der er baseret på punkterne $a, a+1, ..., b+n-2$. Vi ser her bort fra restleddet:

$$\begin{aligned}
&\int_a^b f(x)\,dx \\
&\approx \sum_{\mu=a}^{b-1} \int_\mu^{\mu+1} f(x)\,dx \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} \sum_{k=0}^{n-1} L_k \Delta^k f(\mu) \\
&= \sum_{k=0}^{n-1} \sum_{\mu=a}^{b-1} L_k \Delta^k f(\mu) \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} L_0 \Delta^0 f(\mu) + \sum_{\mu=a}^{b-1} L_1 \Delta f(\mu) + \sum_{k=2}^{n-1} L_k \sum_{\mu=a}^{b-1} \Delta^k f(\mu) \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + L_1 \sum_{\mu=a}^{b-1} \left[f(x)\right]_\mu^{\mu+1} + \sum_{k=2}^{n-1} L_k \sum_{\mu=a}^{b-1} \Delta \left(\Delta^{k-1} f(\mu)\right) \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + L_1 \sum_{\mu=a}^{b-1} \left[f(x)\right]_\mu^{\mu+1} + \sum_{k=2}^{n-1} L_k \sum_{\mu=a}^{b-1} \left[\Delta^{k-1} f(x)\right]_\mu^{\mu+1} \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + L_1 \left[f(x)\right]_a^b + \sum_{k=2}^{n-1} L_k \left[\Delta^{k-1} f(x)\right]_a^b.
\end{aligned}$$

Vi har undervejs brugt (3). Det er denne version af Laplace's integrationsformel, der typisk findes symbolsk, og også den der er nævnt først i definition 2.1.

I praksis kan det dog være en fordel at samle funktionsværdierne $f(x)$ for forskellige x for at mindske antallet af gange f skal evalueres.

$$
\begin{aligned}
&\int_a^b f(x)\,dx \\
&\approx \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + L_1\big[f(x)\big]_a^b + \sum_{k=2}^{n-1} L_k\big[\Delta^{k-1} f(x)\big]_a^b \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + L_1\big[f(x)\big]_a^b + \sum_{k=2}^{n-1} L_k \left[\sum_{j=0}^{k-1} (-1)^j \binom{k-1}{j} f(x+k-1-j)\right]_a^b \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + L_1\big[f(x)\big]_a^b + \sum_{k=2}^{n-1} \sum_{j=0}^{k-1} L_k (-1)^j \binom{k-1}{j} \big[f(x+k-1-j)\big]_a^b \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + L_1\big[f(x)\big]_a^b + \sum_{k=2}^{n-1} L_k (-1)^{k-1} \binom{k-1}{k-1} \big[f(x+k-1-k+1)\big]_a^b \\
&\quad + \sum_{k=2}^{n-1} \sum_{j=0}^{k-2} L_k (-1)^j \binom{k-1}{j} \big[f(x+k-1-j)\big]_a^b \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + \sum_{k=1}^{n-1} L_k (-1)^{k-1} \big[f(x)\big]_a^b \\
&\quad + \sum_{k=2}^{n-1} \sum_{j=0}^{n-k-1} L_{k+j} (-1)^j \binom{k+j-1}{j} \big[f(x+k+j-1-j)\big]_a^b \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + \big[f(x)\big]_a^b \sum_{k=1}^{n-1} L_k (-1)^{k-1} \\
&\quad + \sum_{k=2}^{n-1} \big[f(x+k-1)\big]_a^b \sum_{j=0}^{n-k-1} L_{k+j} (-1)^j \binom{k+j-1}{j}.
\end{aligned}
$$

Denne formel er den anden i definition 2.1.

4 Eksempler

Eksempel 4.1. *Vi finder her et udtryk for Laplace's integrationsformel med nedstigende differenser for $n = 2$. Det giver os de to første led fra definition 2.1:*

$$\begin{aligned}
\int_a^b f(x)\,dx &= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + \big[f(x)\big]_a^b \sum_{k=1}^{1} L_k(-1)^{k-1} \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + L_k\big[f(x)\big]_a^b \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + \frac{1}{2}\big[f(x)\big]_a^b \\
&= \frac{1}{2}f(a) + \sum_{\mu=a+1}^{b-1} f(\mu) + \frac{1}{2}f(b).
\end{aligned}$$

Dette udtryk genkendes som approksimationen vha. trapezsummer, hvilket også svarer til at vi har approksimeret integranden med et førstegrads $(n-1)$ polynomium over hvert interval $[a+i, a+i+1]$.

Eksempel 4.2. *Vi finder her et udtryk for Laplace's integrationsformel med 5 ($n = 7$) nedstigende differenser. Definition 2.1 giver:*

$$\begin{aligned}
&\int_a^b f(x)\,dx \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + \big[f(x)\big]_a^b \sum_{k=1}^{6} L_k(-1)^{k-1} \\
&\quad + \sum_{k=2}^{6} \big[f(x+k-1)\big]_a^b \sum_{j=0}^{6-k} L_{k+j}(-1)^j \binom{k+j-1}{j} \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + \big[f(x)\big]_a^b (L_1 - L_2 + L_3 - L_4 + L_5 - L_6) \\
&\quad + \big[f(x+1)\big]_a^b \left(L_2\binom{1}{0} - L_3\binom{2}{1} + L_4\binom{3}{2} - L_5\binom{4}{3} + L_6\binom{5}{4} \right) \\
&\quad + \big[f(x+2)\big]_a^b \left(L_3\binom{2}{0} - L_4\binom{3}{1} + L_5\binom{4}{2} - L_6\binom{5}{3} \right) \\
&\quad + \big[f(x+3)\big]_a^b \left(L_4\binom{3}{0} - L_5\binom{4}{1} + L_6\binom{5}{2} \right) \\
&\quad + \big[f(x+4)\big]_a^b \left(L_5\binom{4}{0} - L_6\binom{5}{1} \right) \\
&\quad + \big[f(x+5)\big]_a^b L_6\binom{5}{0} \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + \sum_{k=0}^{5} K_{7,k}\big[f(x+k)\big]_a^b \\
&= \sum_{\mu=a}^{b-1} f(\mu) + \sum_{k=0}^{5} K_{7,k} f(b+k) - \sum_{k=0}^{5} K_{7,k} f(a+k).
\end{aligned}$$

Tabellerede værdier for $K_{7,k}$ kan ses i tabel 2. Bemærk at K-konstanterne afhænger af n.

k	$K_{7,k}$
0	$\frac{41393}{60480}$
1	$-\frac{23719}{60480}$
2	$\frac{22742}{60480}$
3	$-\frac{14762}{60480}$
4	$\frac{5449}{60480}$
5	$-\frac{863}{60480}$

Tabel 2: Aggregerede Laplace konstanter $K_{7,k}$

5 Referencer

William Simonsen:
Numerisk analyse: interpolationsregning
1971
Kapitel 8

George McArtney Phillips:
Interpolation and approximation by polynomials
2003
Springer
Side 3-11